

נושא השיעור: מערכת הצורות - הפועל: גופים, זמנים,

שורשים ובניינים

שם המורה: ארנון דותן

כיתות היעד: י, יא

מקום השיעור ברצף הלימודי: שיעור מספר שתיים במערכת

הצורות

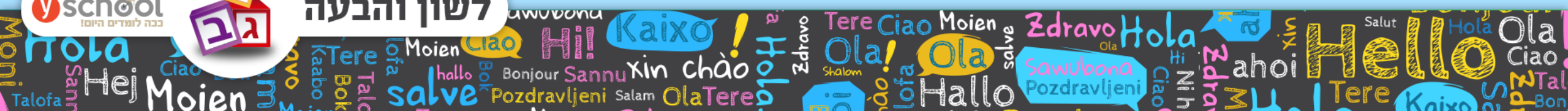
עורך המצגת - ארנון דותן

כל הזכויות שמורות לוויסקול לימודים מקוונים בע"מ

y school
בכה לומדים היסוד

לשון והבעה

זמנים וצורות של פעלים

פועל נוטה (משתנה) לפי הזמן ולפי המין.

שתי צורות במערכת הפועל

זמנים

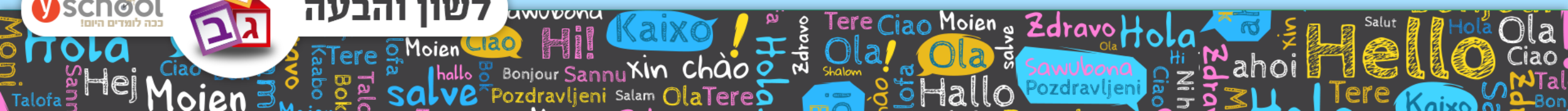
עבר (אתמול) – שָׁמַר

ציווי – שָׁמַר!

הווה (עכשיו) – שׁוֹמֵר

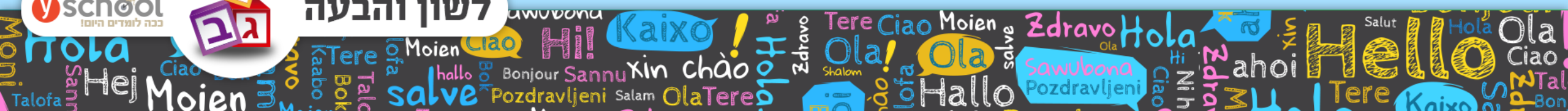
שם פועל – לְשׁוֹמֵר

עתיד (מחר) – יִשְׁמַר

הגופים בעברית

רבות	רבים	יחידה	יחיד	
אנחנו = מדברות	אנחנו = מדברים	אני = מדברת	אני = מדבר	ראשון
אתן = נוכחות	אתם = נוכחים	את = נוכחת	אתה = נוכח	שני
הן = נסתרות	הם = נסתרים	היא = נסתרת	הוא = נסתר	שלישי

פועל נוטה בגופים

עבר

מדבר – שְׁמַרְתִּי

נוכח – שְׁמַרְתָּ

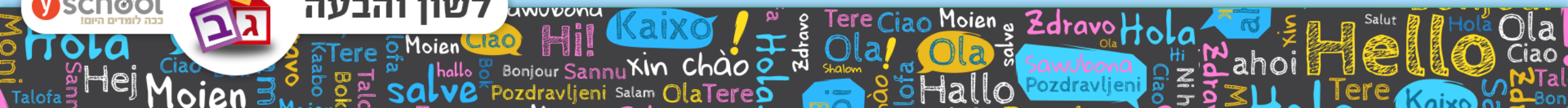
נסתרת – שְׁמַרְתְּ

עתיד

נוכחת – תִּשְׁמְרִי

נסתרת – תִּשְׁמְרִי

מדברים – תִּשְׁמְרוּ

שורש

שורש – שלושה* עיצורים, הנתונים בסדר קבוע ומשתלבים במשקלים שונים ליצירת מילים.

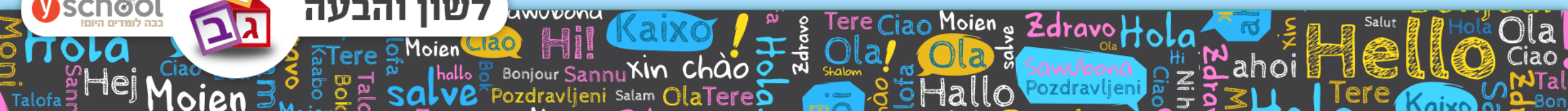
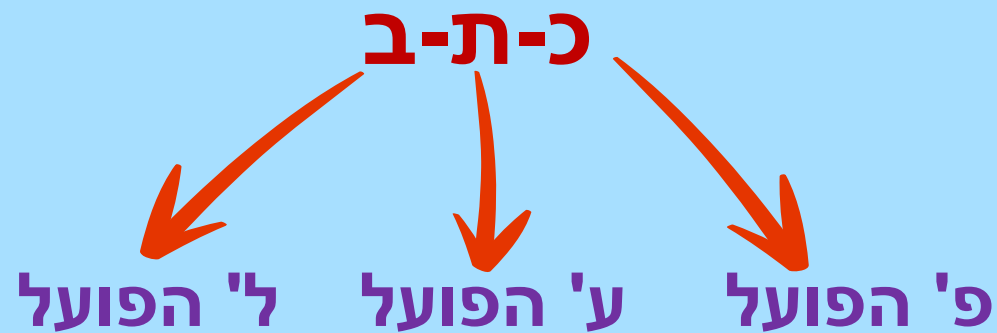
שורש מסומן בשלוש אותיות ובמירכאות או בקווים מפרידים. (ש-מ-ר / שמ"ר)

נהוג לכנות את אותיות השורש לפי מיקומן בשורש לפי השורש פע"ל:

פ' הפועל – אות השורש הראשונה.

ע' הפועל – אות השורש השנייה.

ל' הפועל – אות השורש השלישית.

שבעת הבניינים בעברית

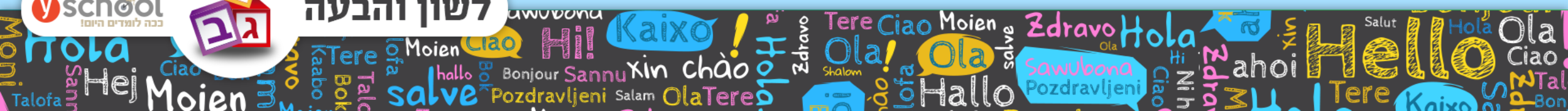
הבניינים הם תבניות שלתוכן מכניסים שלוש אותיות שורש.
השורש **כת"ב**:

פעל (קל) – **כָּתַב**   נפעל – **נִכְתַּב**

הפעיל – **הִכְתִּיב**   הופעל – **הִנְחַתְּב**

פיעל – **פִּיכַתְּב**   פועל – **פִּיכַתְּב**

התפעל – **הִתְכַתְּב**

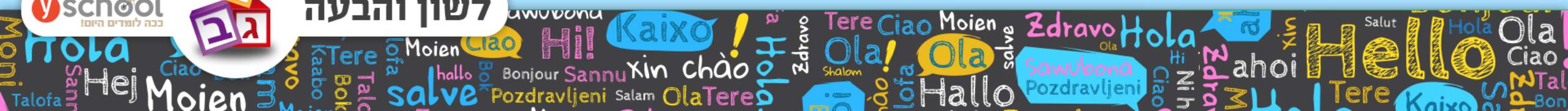
שבעת הבניינים בעברית

פעל (קל) – פָּעַלם ——— נפעל – נִפְעַלם

הפעיל – הִפְעִילם ——— הופעל – הֻפְעַלם

פיעל – פִּיעַלם ——— פועל – פוּעַלם

התפעל – הִתְפַּעַלם

נושא השיעור הבא: הבניינים פעל, נפעל

